

Hviezdoslavov Kubín

celoštátna prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy,
v tvorbe detských recitačných kolektívov a divadiel poézie

Info 4 / 23.06. 2018

Vydali: Národné osvetové centrum Bratislava a Mestské kultúrne stredisko Dolný Kubín

(jkb)

Pá O. Hviezdoslav XIV (na motívy motívov)

Zo Zuzán zmar slz zurčí zas zem zmáčať
a hlina zrodí zázrak, divadelné zvody.
A keď sa tvári v tvári, vari varí z vody?
Oj, nie var'! Veď to len kráča vláčne lačné mača,

čo na oblohe zazrúc lietadielka z papiera,
myslí že vták kys' hodný na požívení.
No neuver, keď, ľala, lieta ako živé!
A smrť, tú veľkú tému, málo zapiera.

Už je to zasa všetko v kýbli!
Vo vedrách, v ktorých voda svetlá zháša.
A zrazu sklonok dňa, to koniec, sta by šibli

čarovným prútom z hlbín básnikovej duše.
Prehliadka je to číro-číra, čiže naša,
šachový koník po nej do L (L ako láska) kluše.

(jkb)

Pá HK 2018

V myšlienka mi lieta dielko,
Do ktorého niekto napíše,
Ako vedro, zem či lietadielko
Na Kubíne menilo sa na klišé.

(Názor porotcov)

Patrik Lančarič nechýbal na Hviezdoslavovom Kubína ani tento rok. Teraz tu však nebol ako zvyčajne v role porotcu, ale režiséra prezentujúceho dokument o básnikovi a politikovi Miroslavovi Válkovi. Napriek tomu, že v Zlíne, kde je umeleckým šéfom tamojšieho divadla, ho čoskoro čaká premiéra, si našiel čas a postaral sa o to, aby sa dokument dostal aj do dolnokubínskej festivalovej sály, ktorá je pre takéto dokument ako stvorená. Za jeho a ústretovosť sa mu pred divákmi poďakovala hlavná organizátorka celoštátnej súťaže Jarka Čajková.

Porotcovia umeleckým slovom doslova žijú

Členom odborných porôt pre umelecký prednes a pre recitačné kolektívy a divadlá poézie sme položili otázku: Čo v spojení s umeleckým slovom robíte, keď práve neporotcujete na Hviezdoslavovom Kubíne?

Peter Jankú: Slovom ako slovom. Moje slovo sa väčšinou spája s mojimi textami. Akurát teraz dokončujem novú edíciu pesničiek na novú CD. A v práci sa venujem slovu denno-denne, keďže som v rádiu Devín, tam je to od poézie cez prózu, rozhlasovú hru, spievané umelecké slovo rozličných žánrov... Tam každý deň riešime, čo dať do programu. Dnes som v porote, ale ako pesničkár som de facto na tej druhej strane ako autor. A na koncertoch už ani nehovorím, každý mesiac. Niekedy som dokonca aj recitoval, ale dnes je mojou parketou skôr divadlo.

Martina Koval: Keď práve neporotcujem v Dolnom Kubíne alebo na okresných, regionálnych a krajských kolách Hviezdoslavovho Kubína, ochotne pomôžem, ak za mnou príde nejaký režisér alebo člen nejakého súboru, ktorý potrebuje pomoc pri tvorbe montáže, alebo s výberom textov. A potom je tu môj syn, ktorému veľa čítam. Ma rád poéziu, teraz mu čítam básne od Erika Ondrejičku.

Miroslav Zwiefelhofer: S umeleckým slovom priamo v tej profesionálnej, v mojom prípade divadelnej praxi, ale ani tej recitátorskej nerobím. Venujem sa predovšetkým písaniu divadelných recenzií. A pri nich prednes zohráva úlohu ako jeden zo segmentov hereckého výkonu. Je zaujímavé sledovať, akým spôsobom možno narábať s interpretáciou textu prostredníctvom javiskovej reči. Tie spôsoby sú pomerne pestré a zaujímavé a zaujímavé je aj dialóg medzi rôznymi prístupmi. Svoju recitátorskú kariéru som ukončil niekde okolo desiateho roku môjho života.

Výsledky oprava

Lektorský zbor pre umelecký prednes sa rozhodol zadeliť výkony recitátorov III. kategórie do nasledujúcich pásem:

Zlaté pásmo:

Barbora Rožnayová, Trnava
Alexandra Hornáková, Trnava
Alex Mihalík, Nové Zámky

Strieborné pásmo:

Annamária Mikulová, Chynorany
Ondrej Pršo, Banská Bystrica
Dominika Ďuricová, Veľký Krtíš
Stella Stupňanová, Malacky
Roland Bangha, Komárno
Terézia Dibdiaková, Námestovo
Juliana Fejová, Zákamenné

Bronzové pásmo:

Juliána Lubušská, Turie, okr. Žilina
Terézia Podhradská, Považská Bystrica
Jakub Kubalík, Snina
Daniel Hudák, Bratislava 5
Adam Kubiš, Košice
Michaela Gočová, Prešov

Peter Weinciller: poézii sa venujem prakticky odjakživa. Už ako malý školák som absolvoval jednotlivé kolá Hviezdoslavovho Kubína. Ďalšie dotyky a spojenia s poéziou som mal ako študent konzervatória, neskôr ako režisér a pedagóg. Je so mnou spätá stále a venujem sa jej na rôznych úrovniach. Napríklad aktuálne máme v repertoári SND dve hviezdoslavovské inscenácie: Časy, časy, mrcha časy a Ó SLÁVA HVIEZD Ó SLÁVA, ktorú sme uviedli aj tu, v Dolnom Kubíne, na výročnom 60. ročníku HK. Okrem toho sa snažím viesť k láske k poézii a hodnote slova študentov herectva na VŠMU v predmete Umelecký prednes. Zároveň aj veľká časť mojej režijnej práce sa orientuje na poéziu a divadlo poézie. Poézia ma baví, vzrušuje a prináša mi radosť. Na malom priestore vie vypovedať veľa.

Diana Laciaková: Venujem sa kultúre slova v domácom prostredí v duchu výchovy ďalších generácií a odovzdávania tohto (použijem to hrozne slovo?) bohatstva, ktoré je tam niekde medzi riadkami. Okrem toho pracujem v divadelnom ústave, kde mám na starosti divadelné osobnosti, takže pracujem s umeleckým slovom v istom slova zmysle každý deň. Dnes som v porote, ale ešte pred pár rokmi som sedela na druhej strane a bolo to fantastické, myslím si, že maximálne fatálne. Divadlo poézie mám rada, lebo mám pocit, že mi to pomáha vnímať veci hlboko medzi riadkami a podstatná je pre mňa aj nonverbálna komunikácia, to čo sa povie výrazom tváre, gestikou, mimikou atď. Na mne tú pečať recitátora vidno zjavne.

Roman Féder: V našom divadle Féder Teáter, ktoré vedieme s dcérou, pripravujeme každé predstavenie v súlade s umeleckým prednesom, pretože aj ona bola úspešná recitátorka a víťazka Hviezdoslavovho Kubína. Všetky predlohy, ktoré dávame do nových inscenácií, rozprávok pre deti, ale i pre dospelých, vychádzajú s umeleckého prednesu. Takže sa umeleckým slovom zaoberám stále. Myslel som, že v tomto veku sa už nebudem musieť niečo učiť naspamäť, ale opak je, bohužiaľ (alebo chvalabohu?), pravdou.

Renáta Ryníková: Pre mňa je to pomerne ľahká otázka, pretože som vyštudovaná herečka a stále aktívne hrám v divadle La Komika v Bratislave. Podobne aktívne sa venujem umeleckému slovu v RTVS – Slovenskom rozhlase v Banskej Bystrici, kde robíme s Egonom Tomajkom Zábavník. A vo voľnom čase píšem poéziu, to ma veľmi baví. A keď je príležitosť, tak poéziu rada aj prednesiem.

Peter Zemaník: Čítam. Ak sa mi dá, pretože som hendikepovaný ohľadom svojho zraku (pred nedávnym som absolvoval operáciu oka), takže nevidím všetky písmenká, hlavne nie tie maličké. Ak sú knihy, kde je veľa obrázkov, tak si ich rád pozriem. Žartujem. Naozaj sa snažím venovať literatúre alebo filmu, ale trebárs aj rozhlasovému umeniu, aby som sa trochu zorientoval v tom, čo momentálne vychádza, čo sa objavuje na trhu, akí noví spisovatelia sa objavili. Rovnako, ako keď som recitoval, ma zaujíma predovšetkým mladá súčasná slovenská próza, preto si aspoň pozriem zoznam nominovaných na cenu Anasoft Litera. A ak sa mi pošastí, tak si niektorú z tých kníh aj prečítam. Okrem toho som súčasťou projektu Univerzitná noc literatúry, ktorú v tomto roku už piaty raz zorganizovala Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Tam skutočne s veľkou radosťou čítam text, ktorý mi vyberú študenti,

preto aby sme prezetovali a propagovali súčasnú nielen slovenskú, ale aj svetovú literatúru. To je jeden z „úletov“, ktorých sa dopúšťam nie síce veľmi často, ale pravidelne a rád.

Eva Reiselová: Umelecké slovo je mojou profesiou, pretože v Odbore vlastnej tvorby v RTVS, v Slovenskom rozhlase vyberám z archívu rozhlasové hry, poéziu, čítanie na pokračovanie. Čiže výsostne umelecké slovo. S umeleckým slovom sa vlastne stretávam 8, 9, 10, niekedy 12 hodím denne, podľa toho, koľko počúvam vecí v archíve. Sú to neraz skutočné skvosty. Čiže umelecké slovo je mojim denno-denným chlebom a súčasne aj soľou na tom chlebe. Okrem toho, že vyberám veci z archívu, pripravujem aj premiérové tituly umeleckého slova. Teraz mám napríklad za sebou „sviatok“, pretože k nám prišiel pán Vladimír Javorský z Národného divadla v Prahe a načítal pre archív RTVS asi 60 básní desiatich popredných českých básnikov – Seiferta, Skácela, Ortena, Halasa, Holana a ďalších. A tieto básnické skvosty už budú natrvalo súčasťou nášho archívu. Takže ja umeleckým slovom žijem od svitu do mrku a večer, keď prídem domov, otvorím si detektívku.

Marta Vilhanová: Učím ho, je to môj chlebič každodenný. A myslím si, že o ňom aj snívam. Môžem zacitovať Vladimíra Holana: Kto sestoupil do poezie, už z ní nevystoupí.

(dj, jkb)

Nedovolenková dovolenka

Vždy decentná, vyžarujúca pokoj a pocit, že napriek stresu a chaosu sa napokon všetko zvládne. Taká je dlhoročná tajomníčka porôt Anica Brokešová, ktorá sa na Hviezdoslavov Kubín vždy teší napriek tomu, že cesta z Levíc do Dolného Kubína hromadnými dopravnými prostriedkami nie je ani krátka, ani ľahká.

Ako si sa dostala k Hviezdoslavovmu Kubínu?

Po ukončení strednej školy v roku 1976 som nastúpila do Okresného osvetového strediska v Leviciach, kde som 15 rokov som robila odbornú pracovníčku pre umelecký prednes a divadlá. Nebrala som to ako povolanie. Účasť na postupových súťažiach od základného až po to vrcholové, ktorého som sa vždy zúčastňovala, ma veľmi tešila.

Odkedy si členkou organizačného štábu HK?

To už ani presne neviem, ale bola som už na 24. Kubíne v roku 1978, vtedy ešte ako metodička. Postupne sa to tak prehuplo, pretože sme boli zvyknutí si vzájomne pomáhať. Povedala by som, že sú to desiatky rokov. Na Hviezdoslavov Kubín sa vždy teším vďaka ľuďom, ktorých tu už roky stretávam. Nevidíme sa celý rok, ale keď sa opäť stretneme, fluidum opäť zafunguje. Hoci sem už chodím v rámci dovolenky, vždy sa veľmi teším, pretože a tu nabijem pozitívnu energiou, ktorá mi vždy vydrží dlhý čas.

Umeleckému slovu sa venuješ aj mimo Hviezdoslavovho Kubína?

Jasné, niekedy som bola aj recitátorka a konferenciérka, teda dnešná moderátorka, divadlo som si zahrala. Tento rok som bola porotkyňou na okresnej aj krajskej súťaži, kontaktujem sa aj s divadelníkmi. Levice majú veľmi šikovných a aktívnych mladých ľudí a tento rok ma oslovili na čítanie počas Noci literatúry, ktorý sa v našom meste konal po prvýkrát. Veľmi ma to potešilo, bolo nás sedem dvojíc na siedmich rôznych miestach. Ja som v rotunde levického hradu čítala poľskú literatúru.

(zr)

Kto je najväčší spisovateľ?

Pri počúvaní poézie IV. kategórie sme sa mohli stretnúť so známymi básnikmi akými sú Miroslav Válek, Gregory Corso, Lawrence Ferlinghetti, Paul Verlaine či Charles Bukowski. A práve báseň od Charlesa Bukowskeho s názvom Ako sa stať veľkým spisovateľom ma inšpirovala k otázke, ktorú som položil súťažiacim. Kto je pre nich ten najväčší spisovateľ?

Lukáš Poláček: Pre mňa je asi najväčší autor, ten ktorého som recitoval – Everett LeRoi Jones. Aj keď žil v dobe, keď boli černosť utláčaní, nedal sa zlomiť a žil, ako chcel. Je o ňom známe, že voči bielym bol rasistom (hoci to nie je dôvod, prečo som si vybral túto báseň). A ešte aj Apollinaire. Cestoval po svete, spoznával krajiny a písal o tom, čo videl.

Dominika Ondo-Eštóková: Ja mám rada klasiku, aj ju stále recitujem. Keďže je to po slovensky, tak je viac autentické, nikto to nemusí prekladať. Konkrétne mám najradšej Pavla Országha Hviezdoslava.

Eliška Jurčíková: Mojm autorom je Guy de Maupassant, pretože sa mi páči jeho forma písania a obohatil ma svojimi myšlienkami, ktoré vkladá do svojich kníh.

Dominik Schmidt: Pre mňa je najväčším autorom Charles Bukowski. Dnes sa už radí do mainstreamu, ale podľa mňa je výnimočný tým, že má veľmi jednoduchú výpoveď, ktorá obsahuje hlboké myšlienky.

Katarína Prejsová: Pre mňa je najväčšia spisovateľka moja pani režisérka Zuzana Kolejáková, ktorej básne ma veľmi zasiahli. Zároveň je to pre mňa veľmi inšpiratívne, pretože je tam osobný vzťah. Vtedy básne vnímate úplne inak a je to omnoho emocionálnejšie.

Alžbeta Tholtová: Ja mám najradšej samotného Hviezdoslava. Je to básnik, ktorý naozaj porozumel životu, a ktorý ma vždy veľa priučí. Vždy v tých veršoch nájdem riešenie na moje problémy a odkazy, ktoré sa ma hlboko dotknú. Určite považujem jeho diela za tie najväčšie v rámci slovenskej literatúry.

Veronika Meszárosová: Myslím že Rabíndranáth Thákur je super. Veľmi sa mi páči spôsob akým rozmýšľa, ako píše. Zameriava sa na vnútorný svet človeka, na lásku a rieši tie najväčšie problémy ľudstva, ktoré sú nadčasové.

Alfréd Toth: Mój prvý básnik, a teda aj ten, ktorý ma najviac ovplyvnil, bol Vincente Huidobro. Naučil ma byť sám sebou a nehanbiť sa za to.

Natália Lašáková: Mój najobľúbenejší básnik je Gregory Corso. Obľúbila som si ho, pretože písal pravdivo a jeho básne sú stále aktuálne. Napríklad o moci, o slobode, o tom, čo sa práve deje.

Annamária Csóková: Pre mňa je najväčším spisovateľom Charles Bukowski. Bol to ožran, psychiatrický pacient, samotár, ale myslím si, že jednoduchosťou svojho písania oslovil veľa mladých ľudí.

Samuel Krúžek: Preferujem slovenskú literatúru, Slovensko má plejádu výborných spisovateľov. Ťažko sa vyberá jeden najväčší. Ale jeden z tých najväčších gigantov je určite Miroslav Válek. Kvalita je proste kvalita. Aj napriek tomu, že bol politik a sú na neho rôzne negatívne ohlasy, snažil sa pomôcť slovenskej kultúre a literatúre, takže za to ho obdivujem.

(pn)

Či mladí, či dospelí, Kubín je stále lákavý

V V. kategórii sa stretávame s recitátormi, ktorí sú už väčšinou pravidelnými účastníkmi Hviezdoslavovho Kubína. Ich vekové rozpätie je naozaj široké, čo dokazuje, že recitácia je pre každého. Čo ich ale ťahá, chodiť do Kubína, aj keď už majú prácu, niektorí aj rodinu a veľa iných problémov?

Marian Gajdoš: Chcem zviditeľniť Valentína Beniaka. Zažil vo svojom živote veľa príkorie, ale jeho poézia má hĺbku. A ja k nemu cítim úctu. Dokonca som aj jeho vzdialená rodina. Poézia je so mnou od malička. Kedysi som hrával divadlo, prednes je jeho pokračovanie. A Kubín? To je vrchol snaženia.

Jozef Bajnok: Pôsobím v ZUŠke v Kremnici a je tam kopa detí a keď idem súťažiť je to pre ne príklad. Rady sa na mňa prídu pozrieť, a ja sa zas teším, keď ich vidím v hľadisku. Je tu dobrá atmosféra, kvalitné prednesy, účinkujúci, čiže človek sa tu cíti veľmi príjemne.

Nina Pompošová: Ľudia, atmosféra, záľuba v recitovaní... Po niekoľkých rokoch sa sem už človek vracia s tým, že to nie je už iba o recitácii ale aj o všetkom okolo.

Nikoleta Palkovičová: Milujem stáť na javisku. Milujem divadlo a poéziu, a toto je teda jedna z možností ako sa na javisko dostať.

Iveta Kloptová: Bol to vždy môj detský sen, ktorý sa mi vtedy nesplnil, tak si ho takto po viac ako 20 rokoch plním.

Marianna Stančoková: Recitujem preto, lebo mám pocit, že prostredníctvom tých textov môžem povedať veci, ktoré by som inak nepovedala. Má to pre mňa aj taký psycho-hygienický efekt. Som tu teda čisto z egoistických dôvodov.

(pn)

Trápi ich politika aj neláska

Súťažiaci IV. kategórie prednesu próz nám ponúkli rôznorodé zastúpenie textov. Často sa v nich však poukazovalo na závažné témy ako smrť, hľadanie vlastnej identity, nenávisť, antisemitizmus. Aj humorné texty niesli v sebe hlboké myšlienky. Ale tak to má byť. Umelecký prednes má prinášať témy, ktoré majú zapôsobiť na poslucháčov a vynútiť si od nich čas na rozmýšľanie a rozjímanie nad danou témou. Tu nastáva teda otázka, čo všetko trápi mladých ľudí? Keby si mohli nájsť text, ktorý by rozoberal nejaký problém, tak ktorí by to bol? Čo ich v dnešnej dobe najviac páli?

Žofia Kráľová: Nemám konkrétnu tému ako napríklad, židia, vojna, rasová nenávisť...ktoré by som priamo chcela predniesť, ale kebyže si mám vybrať ľubovoľný text, chcela by som text, ktorý hovorí o tom, ako sa ľudia cítia. O všetkých tých abstraktných veciach: prečo sme niekedy nevysvetliteľne smutní, inokedy hrozne šťastní, prečo niekoho máme radi a niekoho nie, všetky myšlienkové pochody, ktoré nám chodia v hlave.

Zuzana Liptáková: Rada prednášam o niečom, čo ma zasiahne a môžem o tom rozmýšľať. V dnešnom svete mi najviac prekáža sebeckosť. Tendencia ľudí, aby v prvom rade pozerali iba na seba. To vlastne aj vyvoláva všetky konflikty, ktoré sú vo svete a všetky spory medzi politikmi. Je to taký nekončiaci boj, ako keby si ľudia nevedeli pomáhať, myslieť jeden na druhého a žiť spoločne.

Tadeáš Bolo: Do veľkej miery je základnou funkciou prednesu ľudí inšpirovať a veľmi to súvisí aj s aktuálnou situáciou. Samozrejme existujú aj nadčasové témy, ale páľčivé sú tie, v ktorých sa práve nachádzame. Mňa momentálne páli politická situácia na Slovensku. Nemusím snáď menovať všetky tie kauzy, ktoré sa dejú a nijako neriešia.

Adam Benko: Pre mňa je celkom závažná vec nenávisť. Vo všeobecnosti je medzi ľuďmi málo lásky a dejú sa rôzne podvody. O tom vlastne bol aj môj text - o klamaní a podvádzaní.

Martina Chmelanová: Určite by som chcela ľuďom prostredníctvom prednesu hovoriť pravdu. A to pravdu o slobodnej vôli, ktorá je veľmi dôležitá. Človek sa môže akokoľvek rozhodnúť a vždy je správne to, čo cíti ako dobré vo svojom vnútri.

Michal Spiegel: Nevieam, či by som vôbec chcel robiť ťažké témy, ale keď už, tak asi o tom, ako to tu je. Som smutný z toho, aká je situácia na tejto súťaži z pohľadu účasti. Očakával som, že bude väčší záujem, aj z pohľadu divadiel. Ale asi je to iba môj subjektívny pohľad.

Viktória Lesayová: Je strašne veľa vecí, čo nás stále hnevá, takže ja by som chcela rozprávať o tom hneve. Prečo by sme sa mali stále hnevať? Treba byť pozitívnejší.

Adela Dukatová: Mňa zaujíma veľmi veľa vecí, ku ktorým by som sa chcela vyjadriť. Ale vždy je niečo najakútnejšie.

Naďa Gášeková: Celkovo, čo sa deje v dnešnom svete, je fakt hrozné. Hlavne ľudská nenávisť. Nie aby sme si navzájom pomáhali, ale viac sa odsudzujeme a neberieme druhých ľudí takých akí sú. I keď je to ťažké, lebo ani je nie som vždy milá, ale mali by sme o to snažiť.

Nikola Kravcová: Vždy keď recitujeme, tak chceme aby to medzi ľuďmi zarezonovalo, a téma, o ktorej by sme sa mohli rozprávať je „dnešná doba“. Je prostie iná, všetci sa vyhovávajú na to, že je zlá doba, ale problém je v ľuďoch ako takých.

Patrik Čepela: Premýšľam o viacerých veciach, ktoré ma trápia. Jednou je socializácia – ľudia sa obracajú do virtuality, je málo fyzického kontaktu, málo komunikácie z očí do očí. Ďalej mi veľmi mi prekáža, že ľudia nedbajú na planétu. Veď nie je hrozné, čo sa deje s plastmi v oceáne? Prečo tam ľudia stále vyhadzujú smeti? A posledná vec, aby sme sa poučili z histórie – nerobiť chyby, ktoré už niekto spravil, lebo história je učiteľka.

(pn)

Dievčatá, ďakujeme

O to, aby všetko na vrcholnej prehliadke v Dolnom Kubíne klaplo, sa už roky starajú tieto dievčatá z Mestského kultúrneho strediska: zľava Janka Greššová, Naďka Dudášová, Janka Freierová (v strede), Janka Tarabová, Violka Dubovská a Adka Barieničková.

Pozvánky

Beniakove Chynorany 2018

Celoslovenské kolo 25. ročníka Slovenského festivalu poézie Beniakove Chynorany sa bude konať v dňoch 6. – 9. decembra v Chynoranoch. Výberové kolá sa uskutočnia v v novembri v Košiciach, Banskej Bystrici, Liptovskom Mikuláši, Modre a Topoľčanoch. Viac na toposveta@toposveta.sk alebo na info@rkcpd.sk.

Valašské Meziříčí

Pozývame vás na súťaž najlepších českých a slovenských recitátorov – 54. medzinárodný festival poézie, ktorý sa uskutoční vo Valašskom Meziříčí v dňoch 18. – 20. októbra 2018.

Záver patril recitátorom štvrtej a piatej kategórie

Zlatým klincom súťaže recitátorov je väčšinou štvrtej a piatej kategórie. Ak hodnotí porota ich tohtoročné výkony?

IV. kategória poézia

Katarína Prejsová

Luboš Bendzák: Vytrvalosť sivej

Pri tomto prednese som ocenila výber textu, ktorý bol pre mňa zaujímavý a dobre sa počúval. Samotný umelecký prednes však ostal len v rovine akéhosi klasického štandardu, ktorému sa nedá nič vytknúť, ale nijak nás neoslovuje, neprináša nič nové, neposúva text do inej roviny. Pochvilu sa pre nás prednes stáva monotónnym a stereotypným, čo bola škoda. Renáta Ryníková

Lukáš Poláček

Everett LeRoi Jones: Čierne umenie

Tepláky, tričko, čiapka a spev (rep?) na schodoch javiska a potom s celou svojou energiou nahnevany mladý muž... Lukáš pocit mladého čierneho muža, ktorý odmieta rezignáciu, ale (občas?) zabúda na lásku a ani odpúšťať sa mu nechce, odovzdal v celej svojej nástojčivosti. Kostým to len podčiarkol. Eva Reiselová

Veronika Meszárosová

Gregory Corso: Človek

Veronika Meszárosová sa zmocnila textu amerického básnika s talianskymi koreňmi, príslušníka Beat Generation Gregory Corsa výsostne javiskovým spôsobom. Pracuje so svetlom, vymedzeným priestorom /biela plachta/ a premenlivou rekvizitou /múkou, cestom, materiálom pre tvorbu/ Aj keď práca jej rúk a premena hmoty priťahuje našu pozornosť, omnoho viac fascinuje recitátorkina práca so slovom, s jeho zvukovou podobou a vďaka nej i s objavovaním a odklňaním významu textu. Práca so slovom je tak naplnená, že nepotrebuje podporu rekvizity. Rekvizita často pôsobí rušivo, najmä ak ilustruje slovo. Marta Vilhanová

Alžbeta Tholtová

Lamberto Pignotti: Básnický priemysel

Báseň Lamberta Pignottiho si vyberá to najzraniteľnejšie – poéziu a stavia ju do jedného „šíku“ s akýmkoľvek priemyslom, spotrebou, ziskom...zaujímavý text s viacerými polohami – od sarkazmu až po smútok recitátorka v plnej miere nevyužila. Na druhej strane treba oceniť, že nedramatizovala, odhadla ironické podtóny a keby možno viac pracovala s rytmom, jej interpretácia by ma presvedčila viac. Ak sako, sukňa, lodičky a biela blúzka ako uniforma v básnickom priemysle bol zámer, tak sa z môjho pohľadu vydaril. Eva Reiselová

Simon Juhász

Peter Macsovszky: Masa

Enfant terrible z Banskej Bystrice neustríehne

svoje gestá a výraz, ktorý ho posunie do roviny frajera, ktorého odhalíme hneď na začiatku, a potom všetky krásne a hodnotné momenty tohto prednesu posudzujeme cez optiku opatrnosti a kalkulu. Rozumie situácii a chce nám posunúť emócie a atmosféru, ktorá by nás mala zaujať, ale už jej neveríme. Roman Féder

Dominika Ondo-Eštoková

Ludmila Podjavorinská: Zázrak

Zázrak, ktorý sa nekonal, mohli by sme napísať. Recitátorka si okrem srdca zavesila na krk aj tradičný ľudovo ľudozvučný spôsob prednesu. V druhej kategórii by sme to možno akceptovali, ale v tomto prípade nie. Fundovaná a technicky zdatná recitátorka akoby premrhala svoju šancu spracovať náročnejší text. Roman Féder

Výsledky

64. Hviezdoslavov Kubín

IV. kategória poézia

Bronzové pásmo

Samuel Krúžek, Senica

Alžbeta Tholtová, Ružomberok

Katarína Prejsová, Senec

Annamária Csóková, Veľký Meder, okres

Dunajská Streda

Dominika Zelenáková, Bánovce nad Bebravou

Natália Laššáková, Dolný Kubín

Dominika Ondo-Eštoková, Kežmarok

Strieborné pásmo

Eliška Jurčíková, Trenčín

Simon Juhász, Banská Bystrica

Zlaté pásmo

Alfréd Tóth, Košice

Dominik Schmidt, Žiar nad Hronom

Lukáš Poláček, Trnava

Veronika Meszárosová, Levice

Alfréd Tóth

P. Verlaine - A. Rimbaud: Blúznenie

Oceňujem skvelý výber textu, ktorý recitátorovi sadol a práca na ňom bola viditeľná. Prednes bol technicky veľmi zaujímavý vybudovaný. Práca s pauzou, s intenzitou hlasu, rytmizácia, či pohyb po javisku, to všetko bolo správane načasované. Vo výsledku sa všetko stretlo v jednom silnom, sugestívnom umeleckom prednese. Pozor by som si dala len na niektoré slová, kedy sa dostavoval mierny afekt u recitátora vo výraze.

Renáta Ryníková

Annamária Csóková

Gunar Ekelof: Sám a sám v samote noci

Annamária Csóková si pre svoj prednes zvolila text švédskeho surrealistického básnika Gunara Ekelofa, žiaľ svojím prednesom nedokázala naplniť jeho poetiku. Bola málo uvažujúca a hľadajúca a básnikove slová nedokázala premeniť na obrazy a vyskladať z nich posolstvo hodín.

Marta Vilhanová

Samuel Krúžek

Miroslav Válek: Dejiny trávy

Táto báseň nie je o biotopoch ani o rastúcej tráve, ako botanickej zaujímavosti. Hľbavý mladý muž porovnáva, rozmýšľa a hľadá, ale len prvoplánovo. Prezradia ho spevavé intonácie, ktoré tiež nájdu svoje zabudnutie v tráve. Možno, ak by sa oprel o svoje skúsenosti a zážitky, ktoré by našli paralelu s textom, všetko by bolo jasnejšie aj by diváka zaujalo svojim novým pohľadom.

Roman Féder

Dominika Zelenáková

Eva Enslerová: Nebo, nebo, nebo

Z môjho pohľadu - ak si prednes „v jednom tóne“ vyberiem ako zámer, musím diváka presvedčiť, že sila textu je taká veľká a krehká, že by ho každá zmena rytmu a intenzity mohla rozbiť na drobné kúsky. Dominika si takýto text vybrala (Elsnerová nás nikdy nehladká), ale jej interpretácia ostala visieť niekde medzi javiskom a hľadiskom. No keď sme my vyšli v ústrety jej prístupu k textu, už sme tú cestu neopustili. Talentovanej interpretke by do budúcnosti určite pomohlo viac vnútornej dynamiky.

Eva Reiselová

Natália Laššáková

Gregory Corso: Moc

Natálii Laššákovovej sa interpretácia veľmi inšpiratívnej básne Gregory Corsa nevydarila. Nepodľahla jeho čaru a nedala sa unášať jeho imagináciou. Vo svojom prednese iba pretlačila text, nepočítala s kompozíciou básne, a tak nie div, že neobjavila posolstvo básnika. Marta Vilhanová

Dominik Schmidt

Charles Bukowski: Ako sa stať veľkým spisovateľom

Tento umelecký prednes bol pre mňa veľmi príjemným zážitkom. Počnúc výberom textu, cez jeho adekvátnu dĺžku, až po pekné civilné a sugestívne recitátorské umenie prednášajúceho. Oceňujem aj nápady s kostýmom či hudobnou rekvizitou. Bolo to zaujímavé a príjemné zároveň.

Renáta Ryníková

IV. kategória próza**Viktória Anna Lesayová**

Alessandro Baricco: Oceán mora

Alessandro Baricco je populárny taliansky spisovateľ, ktorý sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam. Aj úryvok z románu Oceán mora je možné interpretovať aj inak, ako len zvláštny príbeh dieťaťa z bohatej rodiny, ktoré je citlivé na všetko, čo pripomína reálny a surový svet. Barónova dcéra Elisewin je chorá, alergická na bolesti nášho sveta a jej bohatý otec jej môže dať utkať bezpečný a krásny svet z hodvábných nití, ale aj v tomto umelo vytvorenom priestore je Elisewin na hranici života a smrti. Ak sa totiž prekróči istá hranica, svet sa môže stať neudržateľným. Viktóriin prednes, hoci je veľmi atraktívny a efektívny, interpretáciu ohrozenia sveta a života tých najzraniteľnejších, najmä detí, neevokuje. Bohaté štylizácie nie sú nasmerované na pointu. A tak sa stane, že jej príbeh sa neuzavrie do kruhu s úvodom.

Marta Vilhanová

Adela Dukátová

Etgar Keret: Nabitá, ale zaistená

Ak by ste hľadali odpoveď na otázku, prečo si recitátorka vyberie text v prvej osobe mužského rodu, tak sa to nedozviete. Technicky vystavaný a výrazovo v niektorých častiach až prekombinovaný prednes síce rozumne spracúva aj vulgarizmy, ale nechá vyniknúť forme a nie obsah.

Roman Féder

Patrik Čepela

Etgar Keret: Telefonát

V záplave Etgarov Keretov v tohtoročnej súťaži sa Patrik nestratil. Aj preto, že má zaujímavý hlas a aj svojím prejavom dokáže pritiahnúť publikum. Na škodu vecí je, že mu občas uniká artikulácia a pauzy sú viac ako dlhé. Príbeh keretovsky absurdný pekne vypointoval a aj dialógy bez toho, aby sa veľmi štylizoval, zvládol s nadhľadom (až na to, že naozaj netreba prudko meniť polohu hlavy...naozaj netreba).
Eva Reiselová

Žofia Kráľová

Roald Dahl: Koža

V pútavom i trocha tragickom texte Ronalda Dahla sme sa mohli dať nechať uniesť rozprávačským talentom Žofie Kráľovej. Jej umelecký prednes bol civilný, autentický a recitátorky čistý. Neprinesol nám však nič nové, a napriek tomu, že text bol zaujímavý, zväžila by som, či bol rovnako invenčný na prednes ako na čítanie.

Renáta Ryníková

Martina Chmelová

Anna Kiliánová: Zákony poverčivosti

Hrdinky Kiliánovej próz sa často dostávajú do neobyčajných situácií, niekedy na hranici humoru či zdravého rozumu. Martina sa veľmi zodpovedne zmocnila textovej predlohy. Jej reč i interpretácia textu boli veľmi jemné a presvedčivé. Svojím postavením na javisku sa však dostala mimo komunikačného poľa s publikom, a preto jej prednes nebol dostatočne výrazný.

Marta Vilhanová

Výsledky

64. Hviezdoslavov Kubín**IV. kategória****Prednes prózy****Bronzové pásmo**

Adam Benko, Košice

Patrik Čepela, Nová Dubnica, okr. Ilava

Žofia Kráľová, Liptovský Hrádok, okr. Liptovský Mikuláš

Zuzana Liptáková, Prešov

Strieborné pásmo

Nikola Kravcová, Prešov

Tadeáš Bolo, Žilina

Michal Spiegel, Skalica

Adela Dukátová, Nitra

Zlaté pásmo

Martina Chmelanová, Banská Bystrica

Viktória Anna Lesayová, Bratislava 2

Erik Šupčík, Senec

Naďa Gášeková, Levice

Adam Benko

Woody Allen: Zvitky

Hneď v úvode nás recitátor v náučnej prednáške upozorní, že pôjde o veľmi dôležitú a zaujímavú časť dejín, ale zároveň nám predznačí, že to bude zábava a možno aj humor. Škoda, pretože všetko, čo nasleduje potom, je preexponované a očakávaný vtíp a humorné pointy sa dostavia iba občas. Až v závere prednesu, keď už vyprchajú všetky zbytočné afekty prichádza inteligentný humor, ktorý od Allena a recitátora čakáme.

Roman Féder

Erik Šupčík

Etgar Keret: Trik s klobúkom; prel. Silvia Singer

Erik prišiel ako kúzelník, nechýbal ani motýlik, miesto klobúka si niesol so sebou stoličku, ktorá mu nieke dy skôr ublížila, ako pomohla. Keď na scéne je, nesmie sa divák pýtať – a prečo vôbec? Alebo, ak sa aj pýta, musí dostať odpoveď. Zainteresovaný prednes so striedaním polôh kúzelníka zabehaného v istom modeli, jeho nabúranie a absurdnosť toho, čo „letí“, čo prestáva desiť, ba dokonca zabáva!!! Absurdnosť, cynizmus, krutosť Erik nehyperbolizoval, podal nám ju tak, aby v nás narastla. Či skôr, aby nás desila bez toho, aby nás desil on sám.
Eva Reiselová

Naďa Gášeková

Dobroslav Chrobák: Návrat Ondreja Baláža

Pri tomto prednese som si kladla celý čas otázku, čo recitátorku motivovalo k takémuto výberu textu. Neprišla som na to. Prednes bol technicky a gradačne vystavaný do detailov, práca s rekvizitou bola naplnená, avšak chvíľami práve tá forma začala presahovať samotný obsah. Možno by sugestivite celého prednesu pomohol čarovné: "menej býva viac".

Renáta Ryníková

Tadeáš Bolo

Slawomir Mrožek: Letný deň

Mrožkove diela sa vyznačujú prekvapujúcou pointou, vtípom a absurditou. Interpret sa snažil svojím hereckým prístupom čo najlepšie stvárniť text. Jeho interpretácia bola miestami prirýchla, ale využívaním kontrastov aj veľmi nápaditá a účinná. Pointa mu nevyšla. Ak mala byť prekvapujúca, bolo treba opäť použiť kontrast k predchádzajúcemu textu.

Marta Vilhanová

Nikola Kravcová

V. kategória poézia

Roman Poliak

Warsan Shire - Miroslav Válek: Rozhovor o domove v deportačnom centre.

Téma, ktorú prináša recitátor by mohla sklzuť cez plagiát až k citovému vydieraniu. Treba však poďakovať recitátorovi, že sa tak nestalo. Pred nami stála bezmocnosť i zúfalstvo vo svojej „nahote“. Lenže nie iba to. Recitátor nám do kontrastu posunul i najsprofanovanejšie verše slovenského básnika, ktoré nás cynicky usvedčujú zo sebaklamu.

Roman Féder

Marián Gajdoš

Valentín Beniak: Strážcovia a ochrankyne Slovenska

Mariánovi Gajdošovi uverí každý – jeho hľadisko nemá vek, jeho hľadisko má srdce a dušu počúvať ho a prijať – jeho interpretáciu opretú o život, aj jeho lásku k Slovensku.

Eva Reiselová

Lukáš Frankovič

Dusko Novakovic: Nemci

Príjemný a sugestívny umelecký prednes. Kultivovaný prejav prednášajúceho ma vtiahol do príbehu. Kostým bol tiež na mieste a dotváral celkovú atmosféru prednesu. Bol to príjemný umelecký zážitok.

Renáta Ryníková

V. kategória próza

Nikoleta Palkovičová

Marie Jenney Howe: Monológ proti hlasovaciemu právu žien, preklad: Denisa Sikorová

Za mňa – výborný text, Nikoleta rozumie jeho prvému plánu, aj spodným vodám. Vybrala si pozíciu prednášky a prednášajúcej, ktorá si občas „odskočí“ do osobnej roviny, alebo vie, čo si muži myslia“. Recitátorka nechýba vtip, irónia, nadhľad, vie text vypointovať. Svieži feministický dážďik padol na kubínsky kultúrny dom. A medzi kvapkami dažďa nechýbala ani láska, ani pochopenie – pre ženy, aj pre mužov.

Eva Reiselová

Marianna Stančoková

Ivana Dobraková: Návrat s Turína

Autorka pracuje s náznakom, tajomstvom, prekvapujúcou pointou a kladie dôraz na iracionalitu života. Interpretka sa celkom úspešne zmocnila tejto prózy. Vo výraze je však poddizmenovaná a zrýchlená. Necháva málo priestoru na vykreslenie vnútorného pocitového sveta svojej hrdinky.

Marta Vilhanová

Výsledky

64. Hviezdoslavov Kubín

V. kategória

Prednes poézie

Strieborné pásmo

Iveta Kloptová, Ružomberok
Lukáš Frankovič, Spišská Nová Ves

Zlaté pásmo

Roman Poliak, Levice
Roman Poliak
Marian Gajdoš, Chynorany, okr. Partizánske

Prednes prózy

Strieborné pásmo

Marianna Stančoková, Ružomberok
Jozef Klučár, Malacky

Zlaté pásmo

Nikoleta Palkovičová, Malacky
Dominika Kuchynková, Nitra
Jozef Bajnok, Kremnica, okr. Žiar nad Hronom
Nina Pompošová, Levice

Jozef Bajnok

Vincent Šikula: Cesta

Je radosť vnímať na javisku zrelého muža, chlapa stotožneného s básňou a postavou predlohy, ktorú nám svojim mužným hlasom pretlmočí na javisku. Čisto, jasne, pravdivo a bez zbytočných a vymyslených intonácií. Na javisku sme vzhliadli osobnosť i so svojim pevným postojom a zároveň utajeným citlivým zranením na duši.

Roman Féder

Jozef Klučár

Ondrej Štefánik: Spisovateľ

Jozef Klučár si pre svoju interpretáciu zvolil málo inšpiratívny a provokujúci text. Jeho interpretácii chýbala detailnejšia práca s textom, jeho členenie do rovín /svet a vnútorný svet postavy/ a kompozičná výstavba.

Marta Vilhanová

Nina Pompošová

Marek Vadas: Život je štedrý

Zaujímavý výber textu. Veľmi čisté, jednoduché rozprávačske umenie prednášajúcej bez potreby ozvlášťovať text či samotný prednes. Vzorový príklad toho, že jednoduchosť a ľahkosť býva v recitátorskom umení veľkou devízou.

Renáta Ryníková

Lucijný stolček, kríž a zopár sviečok
a dievča/chlapec, ktorý/á na lep sadne.
Naveky prilepený/á, predsa nie je na dne
lebo aj po smrti sa v ňom/nás pohne niečo.

DS Priatelia pri ZŠ Turzovka
Ján Botto: Lucijný stolček

Lucijný stolček z Turzovky

Balada ako poetický útvar má v sebe prirodzene zakomponovaný dramatický náboj, napätie, „strašidelno“, príbeh. Preto tvorcovia divadiel poézie často siahajú po týchto predlohách - čo sme mali vo viacerých podobách a formách možnosť vidieť i na tohtoročnom Hviezdoslavovom Kubíne. Inscenačné prístupy boli rôznofarebné – od úplne vážnych až po tie s nadhľadom, humorom, ľahkosťou i zosúčasneným kontextom a odkazom. Je sa čím vzájomne inšpirovať, obohacovať.

Takáto inšpirácia by bola vhodná aj pre súbor Priatelia pri Základnej škole v Turzovke, aby sa pri svojej práci mohli posunúť o krôčik ďalej. Dosť by im pomohlo presnejšie štruktúrovať javiskovú podobu balady, nájsť poriadok v tom, ako by mal fungovať chór, z ktorého vystupuje protagonista (hoci je zaujímavá scéna dedinských tetiek-ohováračiek, alebo pôsobivé spevy dievčat či bosoriek a sudičiek) a tiež presnejšie premeny týchto postáv chóru a ich dramatická funkčnosť. Rovnako to je potrebné aj vo výtvarnej zložke, aby využívali len tie scénografické prvky, ktoré sú divadelne funkčné - nielen ilustratívne (ako napr. kríž, sviečky, ktoré majú len dekoratívnu úlohu) a zároveň text balady nielen ilustrovať, ale ho tvorivo dotvárať, nachádzať s ním polemiku, kontrast.

Poézia má schopnosť na malom priestore veľa vypovedať, preto je dôležité každé vypovedané slovo a jeho význam. Na jeho presnú interpretáciu je dôležité klásť dôraz. Nestradí sa tak aj celková myšlienka a vyznenie témy. Súboru prajeme veľa tvorivých síl, nových nápadov a inšpirácie do ďalšej práce, hoci svoje sily spájajú len vo voľnom čase popri iných svojich aktivitách.

Peter Weinciller, porotca

Hovoríme s režisérkou
Evou Dodekovou

Ako vznikala vaša inscenácia?

Inscenácia je autorská. My sme si ju vybrali a upravili, nejaké veci sme doplnili, nejaké ubrali. Podľa toho, ako sme postupne na nej pracovali, po nejakom vývine sme dosiahli podobu, ktorú sme potom predviedli na javisku.

Prečo ste si vybrali práve Bottovu baladu Lucijný stolček?

Balady sú nám veľmi blízke, už sme v minulosti niekoľko z nich inscenovali. Dievčatá majú rady, keď je v príbehu istá dávka napätia, tajomna a tragiky. Myslíme si zároveň, že balady majú čo povedať aj dnešnému človeku. Táto napríklad poukazuje na predsudky, či latentné zlo v spoločnosti a na druhej strane nezdravé sebavedomie, nerešpektovanie spoločenských noriem a tabu a istý pocit, že môžem všetko, pocit nadradenosti a beztrastnosti. Ale v závere sme sa snažili vyjadriť nádej a vieru, že zlo a neduhy budú prekonané a nakoniec predsa len zvíťazí medzi ľuďmi dobro.

Je tento inscenačný tvar vašim dielom, alebo do jeho konečnej podoby prispeli aj dievčatá?

Existujeme štyri roky a ani v jednej inscenácii to nebola výlučne moja práca, vždy je to kolektívna práca. A ten tvar stále nie je úplne ukončený. Stále ešte do neho zasahujeme, či už podľa pripomienok alebo podľa špecifik prostredia, v ktorom hráme. Aj dnes sme pred predstavením museli do niekoľko vecí prispôbiť, upraviť a trošku sme aj museli improvizovať.

(dj)

Láska je taká všelijaká,
ako keď zahráš na klavíri.
Chvíľu ťa láka aká? Taká!
a chvíľu ľakajú ťa štyri.

**ArtScena Súkromného konzervatória Dezidera Kardoša,
Prešov Tlкот**

Čierno-bielo-červený svet

Inscenácia Tlкот prináša tému, ktorá patrí medzi stredoškólakmi medzi tie najzásadnejšie. Prvá láska, či prvé lásky vedia byť pre dospelávajúceho človeka extrémne intenzívne. Prvé, totiž znamená nové. Bozky, sklamania, zoznámenia, rozchody.

Tvorcovia zo súboru ArtScena Súkromného konzervatória Dezidera Kardoša rozdelili hlavné motívy do pomyslenej trojfarebnej škály, ktorá sa objavuje v kostýmoch a rekvizitách. Väčšina hercov v bielych kostýmoch reprezentuje svet šťastia, mladíckej naivity, radosti a života. Herečka s dominantnou čiernou farbou je naopak elementom, ktorý do života prináša sklamanie, smútok, pocit prázdna, straty ideálov a aj istú dávku cynizmu. Ostáva však pre mňa otáznne, prečo sa v kostýmoch mužských predstaviteľov obe farby kombinujú.

Pozitívne hodnotím, že tvorcom sa podarilo implementovať do javiskového tvaru princíp rytmickej hry, a to spôsobom, ktorý z neho robí integrálnu súčasť celku. Z inscenácií na Hviezdoslavovom Kubíne 2018, sa v tomto prípade podarilo asi najlepšie. Je to logicky aj dôsledok silnej muzikálovosti a muzikálnosti inscenácie. Tu sa však dostávame aj k najzásadnejšiemu problému inscenácie. Tlкот celý čas balansuje medzi dobrosrdečnou mladíckou naivitou a gýčom. Vo väčšine prípadov pritom sklzáne ku gýču. Patria sem prakticky všetky piesne a aj väčšina výstupov. Uvediem preto moment z opačnej strany. Je ním prvý výstup o nedokonalnej, ale úprimnej láske. V tomto momente nepotrebujú tvorcovia zbytočné ornamente, či lacné efekty, ponúkajú jednoducho čistý významový motív. Škoda, že sa následne nadužíva.

V prípade hodnotenia súboru z konzervatória vnímam zástoj poroty aj v tom zmysle, že tvorcom naznačujeme kontext súčasnej profesionálnej scény. Samozrejme vidím, že ArtScena ponúka javiskový tvar, ktorý presne dokáže pracovať s muzikálnosťou hercov, technikou reči, pohybu a uvedomovaniu si základných štandardov javiskovej akcie. Na strane druhej jednoducho musím konštatovať, že zvolenou estetikou sa Tlкот pohybuje niekde v intenciách poobedňajšieho seriálu, v štýle soap dokumentu, nie aktuálnych divadelných trendov.

Miro Zwiefelhofer, porotca

Hovoríme s režisérkou
Maricou Harčarikovou

Kde pramení a kam tečie, lepšie povedané tlčie vaša inscenácia?

Prvotný nápad súvisí priamo s prácou a spôsobom inscenovania javiskového tvaru. Sylvia Plathová dosť výrazne mladých ľudí, hlavne dievčatá, oslovuje. Je veľmi smutné, čo mi občas rozprávajú študenti, aké majú problémy, ako veľmi ich prežívajú. Prvé dotyky, prvé lásky, sklamania a ako to potom musia riešiť. A, žiaľ, je to niekedy až alarmujúca vec, utiekajú sa aj k tomu, že si vezmú život. To je jeden z dôvodov, prečo som si vybrala Sylvia Plathovú. Nechceli sme však hrať o tejto krajnej polohe lásky. Rozprávali sme sa o tom, že prvé dotyky a lásky sú aj také čisté ako tie ich biele rúcha. Len nevieme, čo s takou láskou, keď sa vzápätí mení na takú deštruktívnu. Hľadali sme rôzne podoby deštruktívnej lásky, lásky vlastnickej, lásky egoistickej, lásky presladenej, lásky, ktorá citovo vydiera... A tieto témy a ich obrazy sa nám tam objavili. Najskôr sme pracovali s citátmi o láske, ktoré si študenti doniesli. Neskôr sa pridali texty Sylvie Plathovej. Keďže sú veľmi šikovní, snažili sme sa dať do inscenácie z ich šikovnosti čo najviac.

Ako sa vám hralo v Kubíne?

Mala som trošku skreslený výhľad, keďže som inscenáciu osvetľovala, ale pre režiséra je vždy dosť veľký stres, keď pozerá na predstavenie a vie čo funguje a čo nefunguje... Na druhej strane mi veľmi pomáhali svetlá, pretože vznikli niektoré prekvapivé momenty, ktoré som videla prvýkrát. Ono aj zo svetelnej kabínky je to vždy trochu improvizácia. Posúdiť je to veľmi ťažké, pretože to už máme dosť napozierané a tmavé sklo tam trochu prekáža, takže neviem, či prešla emócia z hercov na divákov.

Odkedy spolupracujete s konzervatoristami?

Druhý rok. Prvý rok sme sa iba učili, čo je autorské divadlo, čo je divadlo poézie, pretože sa s tým stretli prvýkrát. Keď sme prvýkrát hrali toto predstavenie pre strednú školu, boli sme milo prekvapení, že diváci všetko odčítali. To ich povzbudilo a začali mať takýto typ divadla radi.

(jkb)

**Necelý Edgar Allan Poe (foneticky: pópol)
tak trochu horor, komédia trochu.
A možno málo slov na takú veľkú plochu.
Klavír je fajň, no rýľ si sotva kopol.**

**Divadlo mladých KUPÉ č. 6 pri OZ Cooltajner,
Považská Bystrica
Edgar Allan Poe: Puto?**

Hororový Edgar Allan

Divadelný súbor mladých s názvom Kupé č.6. z Považskej Bystrice voľne pracoval s textovou predlohou známeho amerického romantického básnika Edgara Allana Poeho Berenice. Keďže o Edgarovi Allanovi vieme, aj vďaka jeho často recitovanej poézii, že trpel depresiami a vidinami v dôsledku alkoholizmu, hororové fantastické a mystické príbehy sú jeho autorskou doménou. „Tak prečo neinscenovať Berenice na hororový štýl?“ Povedali si mladí divadelníci.

Nápad by mohol byť invenčný, no škoda, že bol divadelne spracovaný tak trochu ako sa hovorí „na prvú“. Na javisku prerozprávajú dramaturgicky upravený Poeov text bez hlbšej snahy o jeho interpretáciu. Diváci sa vďaka inscenácii ocitli v historickom horore kde dominovalo záhrobie, obsesívne vzťahy a typická hnilobná pochmúrnosť, čo ilustrovali kostýmy a maskovanie protagonistov a chóru a tiež sugestívna hudba Jakuba Uríka.

Hudba mala svoje svetlé stránky, miestami však bola jediným vyjadrením emócií situácií, podobne ako to poznáme z romantických filmov. Ale čo ďalej? Všetko bolo povedané prvým výstupom.

V celkovom javiskovom spracovaní absentujú pokusy o hlbší výklad nastolenej témy, práca s fantáziou, imagináciou, znakom a možno i s predstavivosťou diváka. Miestami sa protagonistom darilo akoby vystúpiť z postáv a pomocou odstupeu a nadhľadu s dávkou humoru konštatovať konanie a správanie Egeusa a Berenice. Vo všeobecnosti ale musím konštatovať, že herecký prejav protagonistov sa zakladal na patetike a preexponovaní v jeho výslednom výraze.

Jedným z vydarenejších vizuálnych obrazov bola svadba a smrť Berenice v ktorom oceňujem prácu s pohybom. Premena ženy na mechanickú bábiku bola vizuálne zaujímavá, no následné opakovanie jedného princípu prestáva byť po čase zaujímavým.

Oceňujem prácu režisérky s chórom, ktorý fungoval v prenášaní pozornosti na javisku a v práci s temporytmom. Výtvarne bola zaujímavá práca s drapériou, ktorú na javisku rôzne varíroval chór. Členovia divadelného súboru Kupé č. 6. sú nepochybne disponovaní v pohybe aj verbálnom prejave.

Martina Koval, porotkyňa

Hovoríme s režisérkou
Ivou Semančíkovou

**Kedy a ako vzniklo puto medzi
vami a Edgarom Allanom Poeom?**

Toto je zákerná otázka! Vzniklo už dávnejšie a myslím si, že je to skôr puto medzi deckami a Edgarom. Oni sú vo veku, keď si chcú zahrať tieto témy a keď si chcú ohmatať takúto dramatickosť, absurditu a hrôzostrašnosť.

**Čo ich lákalo na tomto temnom
a tragickom príbehu dvoch ľudí
uväznených vo vzťahu bez lásky?**

Je asi v prirodzenosti mladého človeka nejakým spôsobom sa dotknúť každého extrému, niečoho nepochopiteľného, niečoho, čo sa vám (snáď) v živote nemôže stať. Asi nikdy nebudú nikoho vykopávať z hrobu, rátať mu zuby a perly v náhrdelníku, ale práve tá tajomnosť a hrôzostrašnosť je pre mladých ľudí lákavá, pretože realitu žijú a chcú sa z nej vždy niekam vychýliť.

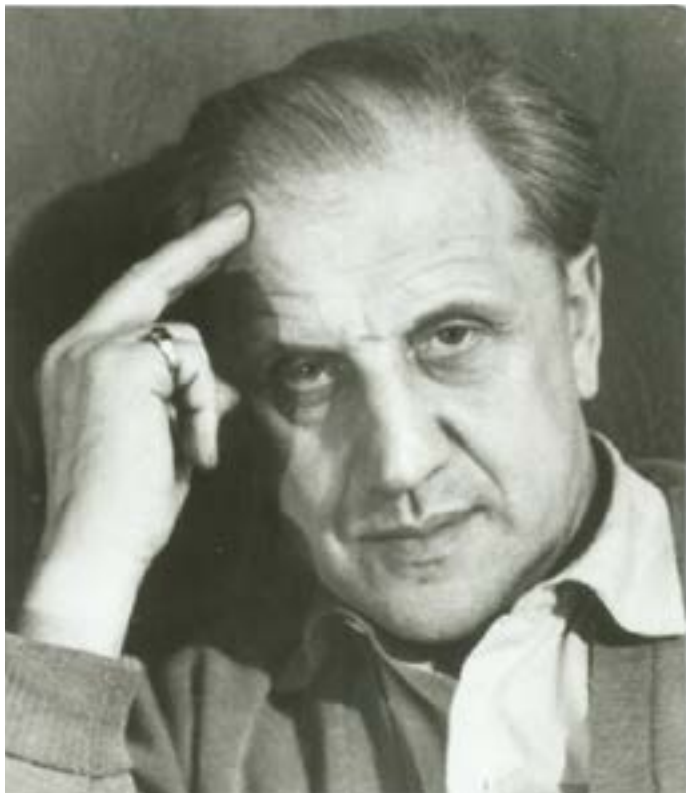
**Celý príbeh sa nesie v hororovej at-
mosfére. Inšpirovali ste sa niekde
pri jej vytváraní?**

Ani nie. Toto predstavenie vzniklo na objednávku, pretože v Považskej Bystrici dramaticky chýtra Dom kultúry, ktorý bol volakedy výstavnou skriňou a rodinným striebrom mesta a my sme dostali ponuku od OZ Cooltajner, či by sme nechceli spraviť na Noc divadiel nejaký kus. Pôvodne sme mali v pláne také peľ-mele dramatických dialógov. Ale nakoniec sme ostali pri Poeovi, pretože sa nám to veľmi páčilo. Inšpirovali sme sa tým, ako to v tom kulturáku vyzerá – svieti tam len jeden pracák, boli sme odkázaní na externé dosvecovanie, aby ľudia vôbec niečo videli. A z toho, z tej nedostatočnosti svetla potom vzniká tá tajomná, až hororová atmosféra.

**Veľmi ma zaujal váš názov. Prečo
Kupé č. 6?**

Pretože decká sú takí pozbieranci. Poznajú sa zo ZUŠ-ky, ale inak sú rozlezení na rôznych stredných školách. A povedali si, že ich je akurát tolko, že by sa pomestili do jedného kupé aj keď budú trochu natlačení. A prečo číslo 6? To je jedno veľké tajomstvo!

(dj)

Pre Thea Florina bol Hviezdoslavov Kubín všetkým

Pred 110 rokmi, 10. apríla 1908, sa v Dolnom Kubíne narodil Teodor Herkeľ, alias Theo Florin. Bohém, básnik, publicista, redaktor, diplomat, osvetový pracovník je neodmysliteľne spätý s Hviezdoslavovým Kubínom. Okrem toho, že sa zaslúžil o organizovanie tejto celoslovenskej prehliadky umeleckého prednesu, založil a redigoval Bibliofílie Hviezdoslavov Kubín (vyše 30 zv.). Pri príležitosti 110. výročia narodenia a 45. výročia jeho úmrtia pripravilo Oravské múzeum v Dolnom Kubíne spomienkové podujatie, ktorého súčasťou bolo aj premietanie dokumentu o Theovi Florinovi, v ktorého úvode hovorí: „V živote som nenapísal nikdy nič, čo by som necítil. Nechcem povedať, že som písal iba pravdu, lebo cit ešte nemusí byť pravdou, ale človek, tvorca, umelec, básnik musí byť ľudský, úprimný.“ Na básnika si zaspomínal aj Pavol Stuchlý, ktorý ho osobne poznal. „Niektorí ľudia v Kubíne ho považovali za trochu divného, ba podaktorí sa ho aj báli, keď ho videli ako kráča po námestí s baretkou posadenou doboku podľa francúzskeho vzoru, s rukami založenými za chrbtom a s vážnou tvárou. Aj mne trvalo dosť dlho, kým som sa odvážil ho osloviť. Potom sme sa, dá sa povedať, spriatelili a on ma veľmi ovplyvnil, keď som začal písať verše. Často sme spolu debatovali a bol to pre mňa veľký zážitok.“

S Florinom sa dobre poznala aj pani Edita Wožniaková, ktorú sme požiadali, aby sa s nami podelila o svoje spomienky.

Kedy a ako ste sa s Theom Florinom zoznámili?

Spoznali sme sa vďaka manželovi, ktorý sa v roku 1964 stal riaditeľom Domu osvetu, ktorý bol takpovediac Florinov druhý domov. Spočiatku sme sa stretávali len kde tu, ale behom pol roka to už bola „vážna známosť“. Boli sme si veľmi blízki a navzájom sme si pomáhali a obracali sa na seba, ako keby sme boli rodina. Napríklad, keď mal cestu mimo Kubína, vždy nás poveril, aby sme sa postarali o jeho milované mačky. Nachystal mäso, alebo nám dal peniaze, aby sme ho kúpili a my sme mali

za úlohu ísť k nemu aspoň každý druhý deň jeho miláčikov nakrmiť. Mal ich štyri či päť, ale postupom času si k nemu zvykli chodiť aj mačky z okolia, pretože zistili, že u neho vždy niečo dobré dostanú. Viete, Theo k nám najčastejšie chodil na bryndzové halušky. Varil mu ich môj manžel, vášnivý kuchár. On varil z pasie a ja som varila len, keď nebol doma. A halušky sa u nás často varili len kvôli Florinovi.

Florin mal dosť dobrodružný život, precestoval polku sveta, pôsobil v diplomatických službách, bol tajomníkom Vladimíra Clementisa, niekdajšieho ministra zahraničných vecí, ktorého po procese s tzv. buržoáznymi nacionalistami v 50. rokoch popravili, a Florin sám sa ocitol vo väzbe. Rozprávajte nám o tom niekedy?

Občas, ale nie veľmi. Hovorieval, že tie spomienky ho boľia. Hlavne, keď sa reč stočila ku Clementisovi a k tomu ako skončil. Bol z toho nešťastný, takže potom sme radšej ani mi túto tému neotvárali.

O čom ste sa teda najčastejšie rozprávali?

O bežnom živote. Kto, čo robí, ako sa drží, ako mu slúži zdravie a tak. Často sme sa rozprávali o deťoch, ktoré ho všetky poznali. Florin bol na priek tomu, čo všetko prežil veselý človek a rád rozprával veselé príhody, ktoré zažil alebo odpozoroval. Pri týchto rozhovoroch sme neraz strávili celé hodiny, až nás niekedy zastihla noc a on u nás prespal. Postupne sme ho brali ako člena rodiny.

Sme na pôde Hviezdoslavovho Kubína, ktorého prvé ročníky sú spojené aj s Florinovým menom. Ako si na toto spojenie spomínate?

Pre Thea bol Hviezdoslavov Kubín všetkým. On sa v tom vyžíval. Vždy už dopredu rozmyšľal, čo ako zariadiť. Keď Hviezdoslavov Kubín začínal, nebolo tu toľko hotelov a penziónov a účastníci museli byť umiestnení v rodinách, ktoré sa dobrovoľne zapájali do pomoci pri organizácii. Theo dopredu zisťoval, kto príde a potom rozdeľoval, kto u koho bude spať. Pomáhali sme aj my s manželom. Aj u nás sme prichýlili jedného, dvoch. Ja som to ako manželka osvetára brala ako samozrejmosť. On mal bohužiaľ len malý byt, takže u neho nespávali, ale keby mohol, určite by k sebe niekoho zobral aj on.

Čo by asi Theo Herkeľ Florin podľa vás odkázal našim súčasníkom?

Aby boli tolerantnejší, aby jeden druhému pomáhali. Pretože on bol ochotný skutočne v každom prípade všetkým pomáhať. Nie len nám, svojim priateľom, našej rodine, ale všetkým. A asi to by chcel aj od dnešného sveta. Aby každý nemyslel len na seba, ale aj na ostatných.

(dj)

64. Hviezdoslavov Kubín

Info č. 4

Redakcia:

Jarko Broz
Dušan Jablonský
Eva Pršová

Foto:

Michal Lašut

Zalomenie:

Maroš Randjak

Šéfredaktorka:

Zuzana Račková

Vydali:

Národné osvetové centrum

www.nocka.sk

Mestské kultúrne stredisko

v Dolnom Kubíne

www.msksdk.sk